

Niezaspokojenie podstawowych potrzeb zwierzęcia domowego jako przesłanka wydania decyzji o czasowym jego odebraniu

Abstrakt: Dobrostan zwierząt jest wartością wpisaną nie tylko w prawo krajowe, ale też unijne. Jak pokazują badania Eurobarometru, dobrostan zwierząt domowych, wśród których prym wiodą psy i koty, leży szczególnie na sercu Europejczykom. Opiekunowie zwierząt domowych zobligowani są do zapewnienia im poszanowania, ochrony i opieki, a także do ich humanitarnego traktowania, przez które rozumie się traktowanie uwzględniające potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę. Szczególnie interesującym przykładem dbałości o dobrobyt zwierząt domowych jest sprawa kota Wrocka, który po tym, gdy został adoptowany przez Prezydenta Miasta, zamieszkuje w ratuszu stolicy Dolnego Śląska. Niestety, zdarzają się przypadki, gdzie zwierzętom domowym nie są zaspokajane podstawowe potrzeby bytowe w zakresie zarówno zdrowia fizycznego, jak i psychicznego. W takich przypadkach, w celu ochrony ich życia i zdrowia, niezbędne jest sięgnięcie do rozwiązań administracyjnych.

Słowa kluczowe: zwierzę domowe, decyzja administracyjna, dobrostan zwierząt, Dolny Śląsk

1. Wstęp

Dobrostan zwierząt jest wartością wpisaną nie tylko w prawo krajowe, ale także unijne. Zapewnienie zwierzętom właściwej i należytej im ochrony wymaga od organów administracji publicznej, które na gruncie u.o.z. zobligowane są do podejmowania działania na rzecz ochrony zwierząt i współdziałania w tym zakresie z odpowiednimi instytucjami i organizacjami krajowymi i międzynarodowymi, znajomości obu tych gałęzi prawa, aby jak najpełniej realizować nałożony obowiązek.

W perspektywie europejskiego prawa i polityk zauważyć możemy, iż priorytetowe traktowanie szeroko pojętego dobrostanu zwierząt jest wpisane w tradycję polityczno-prawną Unii. Wprowadzono powszechnie akceptowalny i rozwijany przez Unię Europejską tzw. katalog wolności zwierząt, do którego zaliczono wolność od głodu i pragnienia, wolność od dyskomfortu, wolność od bólu, urazów, chorób, swobodę zachowania zgodnego z naturalnymi instynktami, a także wolność od strachu i cierpienia. Wraz z wejściem w życie Traktatu z Lizbony¹ podkreślono znaczenie zwierząt. Stosownie do art. 13 Traktatu zwierzęta są zdolnymi do odczuwania istotami, dlatego też niezbędne jest uwzględnienie dobrostanu zwierząt zarówno w ramach tworzenia i implementacji polityk i prawodawstwa unijnego. W myśl postanowień Traktatu regulacje unijne i krajowe w tym zakresie powinny być względem siebie komplementarne. Szczególną rolę przydano prawu administracyjnemu, ale odwołano się także do norm zwyczajowych (tzw. *custom*) państw członkowskich odnoszących się do obrzędów religijnych, tradycji kulturowych i dziedzictwa regionalnego².

Na gruncie prawa polskiego aktem prawnym mającym za przedmiot zapewnienie dobrostanu zwierząt jest ustawa o ochronie zwierząt. Wyrażony został w niej nakaz humanitarnego traktowania zwierząt (art. 5 u.o.z.), przez które rozumie się traktowanie uwzględniające potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę. Ustawodawca krajowy niestety zawężając, w stosunku do postanowień Traktatu, odniósł się do sfery uczuciowości zwierząt, łącząc konieczność ich ochrony z faktem odczuwania przez nie cierpienia³. Z prawodawstwa unijnego wynika, że sam fakt odczuwania przez zwierzęta prokuruje konieczność ich ochrony.

Autorki artykułu postawiły sobie za cel ustalenie podstawowego, a wręcz uniwersalnego katalogu potrzeb zwierząt domowych, których niezaspokojenie tym towarzyszącym na co dzień człowiekowi istotom żywym będzie stanowiło przesłankę uprawniającą organ administracyjny do podjęcia ingerencji zmierzającej do zapewnienia im należytej ochrony. Brak wiedzy na temat podstawowych potrzeb zwierząt lub brak zrozumienia tego, co składa się na

¹ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 203, poz. 1569) dalej jako: Traktat.

² European Commission, *Animal welfare*, 07.12.2023, https://ec.europa.eu/food/animals/animal-welfare_en [dostęp: 26.02.2022].

³ Art. 1 ust. 1 u.o.z. stanowi, że zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.

ich dobrostan, czy to fizyczny, czy to psychiczny, sprawia, że jako ludzie, a więc podmioty zobowiązane do ich ochrony, często nie jesteśmy w stanie zapewnić im jej w sposób należyty. Do przeprowadzenia badań użyto metody analityczno-porównawczej.

2. Pozycja zwierząt domowych w strukturze rodziny i obowiązek ich ochrony

Najnowsze badania The European Pet Food Industry⁴ wyraźnie wskazują, że w krajach europejskich stale rośnie liczba gospodarstw domowych, w których zwierzę staje się nieodzowną częścią rodziny. Obecnie jest ich aż 85 mln, z czego ponad 17 mln znajduje się na terenie Polski. Oznacza to, że zwierzę domowe towarzyszy w życiu codziennym co najmniej połowie mieszkańców polskich gospodarstw domowych. Wśród domowych ulubieńców prym wiodą psy. W polskich domach zamieszkuje ich aż 7 mln 850 tys. Polacy cenią sobie także towarzystwo kotów, których liczba wynosi 6,8 mln. Mniej popularnymi kompanami Polaków zamieszkującymi z nimi pod jednym dachem są ptaki ozdobne (m.in. papugi, kanarki, zeberki) – 1 mln 220 tys., rybki – 400 tys., małe ssaki (np. króliki, myszy, szczury, myszokoczki, chomiki) – 1 mln 90 tys., czy gady – 215 tys.⁵ Przedstawione dane dotyczą najbardziej popularnych gatunków zwierząt, które występują w polskich domach. Należy jednak pamiętać, że różnorodność i lista domowych ulubieńców jest długa i nie ogranicza się wyłącznie do zwierząt wymienionych w przywołanym badaniu. W rodzinnych gospodarstwach domowych można także spotkać pająki ptaszniki oraz owady, np. patyczaki i motyle; ssaki, które dotychczas częściej zamieszkiwały w zagrodach niż w domach, tj.: świny lub kury, a także płazy – żaby, salamandry płamiste.

Zmienia się też postrzeganie pozycji zwierząt w strukturze rodzinnej i ich nazewnictwo. W myśl ustawy o ochronie zwierząt zwierzęta domowe to zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza (art. 4 pkt 17 u.o.z.). Podstawowym kryterium zaliczenia zwierzęcia do kategorii zwierząt domowych jest cel utrzymywania takich zwierząt, tj. zaspo-

⁴ Dalej: FEDIAF.

⁵ The European Pet Food Industry, *Facts and Figures 2020 European Overview*, s. 2–8, https://drive.google.com/file/d/1ER8F1E3gwX2g3Tl5aGpxPziCuyOj-1p_/view [dostęp: 25.02.2022].

kojenie potrzeb emocjonalnych i traktowanie ich jako towarzyszy, kompanów, czy wręcz domowników. Katalog zwierząt domowych podlega stałemu poszerzaniu. Już nie tylko psy i koty zamieszkują z człowiekiem pod jednym dachem i dzielą z nim troski życia codziennego, ale są to np. także jeże, świny, kury, jaszczurki czy węże. Zwierzę na przestrzeni lat stało się członkiem rodziny człowieka, jej nieodzownym elementem, co wpłynęło na zmianę nazewnictwa. Termin „zwierzę” jest często zastępowany przez domowników określeniem towarzysz, przyjaciel, członek rodziny, dziecko⁶. Zwierzętom nadawane są także różnorodne imiona⁷.

Dobrostan właśnie tej grupy zwierząt, tj. zwierząt domowych, wśród których prym wiodą psy i koty, leży szczególnie na sercu Europejczykom. W ramach badania tzw. Eurobarometru wykazano, iż ponad 74% obywateli UE wskazuje na konieczność zwiększenia ochrony zwierząt domowych⁸. W przeprowadzonym badaniu ankietowani opowiedzieli się za obowiązkową rejestracją zwierząt domowych w celu zapobiegania ich bezdomności i możliwości prowadzenia skutecznej kontroli ich warunków bytowych⁹, regularną opieką weterynaryjną w zakresie zabiegów przeciwpasożytniczych i obowiązkowych szczepień, zwiększeniem nadzoru w celu wyeliminowania nielegalnych hodowli zwierząt.

Szczególnie interesującym przykładem dbałości o dobrobyt zwierząt domowych jest sprawa kota rasy brytyjskiej – Wrocka. Po tym, jak jego „właściciele”¹⁰ porzucili go na dworcu autobusowym we Wrocławiu na początku 2019 r.,

⁶ The European Pet Food Industry, *Annual Report 2021*, s. 5–19, https://fediaf.org/images/FINAL_FEDIAF_AR_2021.pdf [dostęp: 25.02.2022].

⁷ Dawniej częstym wyborem było rzadko używane lub wyjątkowo zabawne czy wyrafinowane ludzkie imię, np. Bonifacy, Klemens, Sara, Kaja, Zenobiusz, Honorata czy Rozalia. Dziś imię dla zwierząt może pochodzić właściwie zewsząd. Urabia się je od charakterystycznych cech zwierzęcia (np. pojedynczej łatki, puszystego futerka, klapniętego ucha) lub ich przeciwieństw (jak imię Kiler zestawione z małym pieskiem). Obecnie sięga się po ładne imiona dla zwierząt, zapożyczone z mitologii, baśni, bajek, kreskówek, ale też filmów czy piosenek. Równie często można spotkać zwierzaki nazwane po ulubiony pisarzu, aktorze czy piosenkarzu właściciela, zob. A. Mróz, *Imiona dla zwierząt – najładniejsze i najciekawsze imiona dla psa, kota, chomika, papugi i innych pupili*, 6.08.2021 r., <https://kobietamag.pl/imiona-dla-zwierzat/> [dostęp: 25.02.2022].

⁸ Council of the European Union, Council Conclusions on animal welfare – an integral part of sustainable animal production, <https://ec.europa.eu/COMFrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2096> [dostęp: 24.02.2022].

⁹ Europejczycy z uwagą obserwują przypadki okrutnego traktowania różnego rodzaju zwierząt domowych i żądają reakcji. Wydaje się, iż obowiązek rejestracji zwierząt domowych, działania podejmowane w celu promowania odpowiedzialnego podejścia do posiadania zwierząt domowych ułatwić mogą także humanitarne zarządzanie porzuconymi lub bezpańskimi zwierzętami.

¹⁰ Autorki artykułu celowo ujęły słowo „właściciel” w cudzysłów, ponieważ w ich przekonaniu właściciel zwierzęcia nie porzuca go na dworcu autobusowym tylko dlatego, że nie jest w sta-

został on przygarnięty przez Prezydenta Miasta Wrocławia i zamieszkał w Ratuszu. Co więcej, mieszkańcy stolicy Dolnego Śląska w plebiscycie internetowym wybrali kotu imię. Działania Prezydenta Wrocławia podjęte w celu objęcia zwierzęcia opieką i zapewnienia mu jak najlepszych warunków bytowych odbiły się szerokim echem nie tylko we Wrocławiu czy w województwie dolnośląskim, ale na terenie całego kraju i spotkały się z powszechną aprobatą. Takie pozytywne akcje podejmowane przez piastunów organów administracji publicznej o medialnym zasięgu podkreślają w powszechnym odbiorze istotę obowiązku dbałości o jakość życia zwierząt.

3. Niezaspokojenie podstawowych potrzeb zwierzęcia jako przykład znęcania się nad nim

Opiekunowie zwierząt domowych zobligowani są na podstawie art. 1 ust. 1 u.o.z. do zapewnienia im poszanowania, ochrony i opieki, a także do jego humanitarnego traktowania, przez które rozumie się traktowanie uwzględniające potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę (art. 4 pkt 2 u.o.z.). Nakaz uwzględniania potrzeb zwierzęcia powinien być rozumiany szeroko i obejmować zarówno zaspokajanie potrzeb wynikających z charakterystyki danego gatunku¹¹, jak i potrzeb indywidualnych, przypisanych danej konkretnej istocie z uwagi na płeć, wiek czy stan zdrowia¹². Powstaje zatem uzasadnione pytanie, czym są podstawowe potrzeby zwierzęcia i czy fakt niezaspokojenia przez opiekuna zwierzęcia domowego jego potrzeb pociąga za sobą konsekwencje prawne.

Organ wykonawczy gminy właściwy ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia, na podstawie art. 7 ust. 1 u.o.z., jest władny wydać decyzję o jego czasowym odebraniu właścicielowi lub opiekunowi, jeżeli padło ono ofiarą znęcania się nad nim. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 u.o.z. wskazał na zasadzie egzemplifikacji, co na-

nie zabrać go w podróżapełnionym środkiem lokomocji. Porzucenie zwierzęcia domowego, nieprzystosowanego do radzenia sobie w warunkach zewnętrznych, stanowi przejaw znęcania nad zwierzętami, a co za tym idzie – słowo „właściciel” jest nieadekwatne w niniejszej sytuacji.

¹¹ K. Kuszelewicz, *Ustawa o ochronie zwierząt. Komentarz*, art. 4, nt 6, WKP 2021, LEX/el.

¹² Jak słusznie zauważył WSA w Gdańsku, ustawodawca nie zdefiniował pojęcia „właściwe warunki”, wyjaśnił natomiast w art. 4 pkt 15 ustawy z 1997 r. o ochronie zwierząt pojęcie „właściwe warunki bytowania”, przez które rozumie się zapewnienie zwierzęciu możliwości egzystencji, zgodnie z potrzebami danego gatunku, rasy, płci i wieku, zob. wyrok WSA w Gdańsku z dnia 6 lutego 2019, II SA/Gd 644/18, LEX nr 2621957.

leży rozumieć pod podjęciem znęcania się nad zwierzęciem¹³. Przykłady, jakimi się posłużył, skłaniają *prima facie* do refleksji, że znęcanie nosi zawsze zawinione i umyślne znamiona przemocy fizycznej, jakiej człowiek dopuszcza się względem zwierzęcia. Wydaje się zatem, że niezaspokojenie podstawowych potrzeb zwierzęcia, z wyjątkiem utrzymywania zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania (art. 6 ust. 1 pkt 10 u.o.z.), czy utrzymywania zwierzęcia bez odpowiedniego pokarmu lub wody przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku (art. 6 ust. 1 pkt 19 u.o.z.), jak np. potrzeby odpowiedniej ilości ruchu, zabawy, obecności człowieka w otoczeniu zwierzęcia domowego, czy dbałości o jego potrzeby psychiczne, wymyka się prawu i kontroli w kontekście jego humanitarnego traktowania. Nic bardziej mylnego.

Katalog zachowań noszących znamiona znęcania nad zwierzętami, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1–19 u.o.z., ma charakter przykładowy, co sprawia,

¹³ Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień, a w szczególności: umyślne zranienie lub okaleczenie zwierzęcia, niestanowiące dozwolonego prawem zabiegu lub procedury w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych, a także wszelkie zabiegi mające na celu zmianę wyglądu zwierzęcia i wykonywane w celu innym niż ratowanie jego zdrowia lub życia, a w szczególności przycinanie psom uszu i ogonów (kopiowanie), znakowanie zwierząt stałocięplnych przez wypalanie lub wymrażanie, używanie do pracy albo w celach sportowych lub rozrywkowych zwierząt chorych, a także zbyt młodych lub starych oraz zmuszanie ich do czynności, których wykonywanie może spowodować ból, bicie zwierząt przedmiotami twardymi i ostrymi lub zaopatrzonymi w urządzenia obliczone na sprawianie specjalnego bólu, bicie po głowie, dolnej części brzucha, dolnych częściach kończyn, przeciążanie zwierząt pociągowych i jucznych ładunkami w oczywisty sposób nieodpowiadającymi ich sile i kondycji lub stanowi dróg lub zmuszanie takich zwierząt do zbyt szybkiego biegu, transport zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, rzeźnych i przewożonych na targowiska, przenoszenie lub przepędzanie zwierząt w sposób powodujący ich zbędne cierpienie i stres, używanie uprząży, pęt, stelaży, więzów lub innych urządzeń zmuszających zwierzę do przebywania w nienaturalnej pozycji, powodujących zbędny ból, uszkodzenia ciała albo śmierć, dokonywanie na zwierzętach zabiegów i operacji chirurgicznych przez osoby nieposiadające wymaganych uprawnień bądź niezgodnie z zasadami sztuki lekarsko-weterynaryjnej, bez zachowania koniecznej ostrożności i ołędności oraz w sposób sprawiający ból, któremu można było zapobiec, złośliwe straszenie lub drażnienie zwierząt, utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania lub niechlujstwa, bądź w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji, porzucanie zwierzęcia, a w szczególności psa lub kota, przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje, stosowanie okrutnych metod w chowie lub hodowli zwierząt, organizowanie walk zwierząt, obcowanie płciowe ze zwierzęciem (zoofilia), wystawianie zwierzęcia domowego lub gospodarskiego na działanie warunków atmosferycznych, które zagrażają jego zdrowiu lub życiu, transport żywych ryb lub ich przetrzymywanie w celu sprzedaży bez dostatecznej ilości wody umożliwiającej oddychanie, utrzymywanie zwierzęcia bez odpowiedniego pokarmu lub wody przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku.

że jest katalogiem otwartym. Tym samym wszelkie inne zachowania, które wypełniają ogólną definicję znęcania się nad zwierzętami, czyli polegają na zadawaniu bólu lub cierpień zwierzęciu albo świadomym dopuszczaniu do tego, stanowią znęcanie się nad zwierzętami¹⁴. Znęcanie się nad zwierzęciem to już nie tylko fizyczne zadawanie mu bólu, ale także przetrzymywanie go w takich warunkach, które nie spełniają jego podstawowych potrzeb¹⁵, jak również długotrwałe niewłaściwe opiekowanie się nim, prowadzące do uszczerbku na jego zdrowiu zarówno fizycznym, jak i psychicznym. Z orzecznictwa sądowoadministracyjnego jasno wynika, że przejawem znęcania się nad zwierzęciem będzie pozostawienie zwierzęcia domowego silnie związanego z człowiekiem na cały dzień w domu. Aktualność tego twierdzenia odnosi się często do sytuacji psów, które na czas wyjścia ich opiekunów do pracy zostają zamknięte w domach co najmniej przez osiem godzin. Zadawaniem zwierzęciu bólu i cierpienia będzie także niezapewnienie zwierzęciu odpowiedniej ilości ruchu i zabawy dostosowanej do jego potrzeb gatunkowych¹⁶, czy w moim przekonaniu porzucenie uczuciowe przez właściciela przejawiające się niepoświęcaniem mu czasu i uwagi.

4. Zakończenie

Znęcanie się nad zwierzęciem to nie tylko utrzymywanie zwierzęcia bez odpowiedniego pokarmu lub wody przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku¹⁷, co wskazywałoby na jego głodzenie, ale także

¹⁴ W art. 6 ust. 1 u.o.z. został zamieszczony generalny zakaz znęcania się nad zwierzętami, po czym ustawodawca w ust. 2 sformułował definicję znęcania się w sposób dwustopniowy. Najpierw bowiem wskazał, że znęcanie się to zadawanie lub świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień zwierzęciu, a następnie w czternastu punktach podał, czym w szczególności jest znęcanie się nad zwierzętami. Wykaz zamieszczony w ust. 2 art. 6 u.o.z. przedstawia typowe wypadki znęcania się. W przepisie tym zawarta jest jednakże otwarta definicja znęcania się na zwierzętami, na co wskazuje użyty w tym przepisie zwrot „w szczególności”. Należy więc uznać, że za znęcanie się nad zwierzętami może być uznane każde zadawanie lub dopuszczenie do zadawania bólu lub cierpienia nawet, gdy zachowanie to nie zostało wymienione wprost w żadnym z punktów tego przepisu, który jednakże przedstawia typowe wypadki znęcania się, zob. wyrok SN z dnia 16 listopada 2009 r., V KK 187/09, LEX nr 553896.

¹⁵ EU Platform on Animal Welfare, *Guidelines on commercial movement of cats and dogs by land*, 3.11.2020, DOC/2020/12168, s. 11.

¹⁶ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 października 2017 r., IV SA/Wa 55/17, LEX nr 2480338.

¹⁷ EU Platform on Animal Welfare, *Responsible cat breeding guidelines*, 3.11.2020, DOC/2020/11982 Rev1, s. 25.

sytuacja odwrotna. Dopuszczenie do powstania otyłości u zwierzęcia¹⁸ wywołującej wiele schorzeń, na skutek nieodpowiedniego i niedostosowanego do jego potrzeb żywienia, to też przypadek znęcania¹⁹.

Również brak dbałości o zdrowie psychiczne zwierzęcia stanowi przejaw znęcania się nad nim. Poza tęsknotą za domownikiem, którą odczuwa zwierzę z powodu jego przedłużającej się nieobecności w domu, zwierzęta zapadają na choroby psychiczne. Ewolucja podejścia człowieka do zwierzęcia i postrzeganie jego potrzeb w sposób kompleksowy sprawia, że społecznie akceptowane wartości wyrażające się w normach etycznych i kulturowych nakazują także ochronę jego zdrowia psychicznego²⁰. Coraz częściej diagnozowane są przez weterynarzy przypadki depresji u zwierząt, np. psów, kotów, węży, czyli zaburzenia emocji i nastroju spowodowane lękiem separacyjnym, nieprzygotowaniem zwierzęcia na powiększenie się rodziny czy poczuciem samotności. Nie jest oznaką znęcania się samą w sobie pojawienie się u zwierzęcia tego schorzenia, ale ewentualne zawinione działania, które do tego doprowadziły, czy też nieleczenie i bagatelizowanie tej choroby przez opiekuna.

Także niezapewnienie zwierzętom właściwych dla ich etapu rozwojowego i sytuacji biologicznej warunków bytowania stanowi przejaw znęcania się nad zwierzęciem²¹. Potrzeby związane z bytowaniem zwierząt nie są stałe i zmieniają się wraz z biologicznym wzrostem zwierzęcia. Na opiekunie zwierzęcia spoczywa obowiązek ich dostosowania do jego potrzeb. Truizmem będzie stwierdzenie, że inne warunki bytowe należy zagwarantować osobnikowi młodemu, a inne starszemu. Inaczej trzeba będzie ocenić i zaspokoić potrzeby ciężarnej samicy, a następnie matce i jej miotowi, a inaczej osobnikowi zdrowemu czy schorowanemu. Jest to kwestia indywidualna, która ma bezpośredni wpływ na realizację dobrostanu zwierzęcia.

Niezaspokojenie podstawowych potrzeb zwierzęcia domowego może być uznane za przejaw znęcania się nad nim i stanowić podstawę do wydania

¹⁸ Otyłość wśród zwierząt domowych to nic innego jak patologiczny stan, charakteryzujący się zwiększeniem masy ciała spowodowanym nadmierną ilością tkanki tłuszczowej. Konsekwencje takiego stanu bardzo często prowadzą do niekorzystnych zmian w organizmie, w tym poważnych chorób, dlatego warto dbać o prawidłową masę ciała pupila. Dotknięte otyłością zwierzę choruje, nie może realizować swoich potrzeb biologicznych związanych z potrzebą ruchu i zabawy, co w konsekwencji prowadzi do jego cierpienia fizycznego i psychicznego (VetMed, *Otyłość u zwierząt domowych*, <https://www.vet-med.pl/57/otylosc-u-zwierzat-domowych> [dostęp: 23.02.2022]).

¹⁹ Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 października 2017 r., IV SA/Wa 55/17, LEX nr 2480338.

²⁰ Wyrok SN z dnia 16 listopada 2009 r., V KK 187/09, LEX nr 553896.

²¹ Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 3 stycznia 2018 r., II SA/Wr 261/17, LEX nr 2450622.

przez organ wykonawczy gminy: wójta, burmistrza lub prezydenta miasta decyzji o czasowym odebraniu zwierzęcia. Instytucja ta, nazywana potocznie interwencyjnym odbiorem zwierzęcia, polega na zabezpieczeniu losu zwierzęcia aż do momentu ustalenia przez właściwe organy, czy znęcanie się miało miejsce, i podjęcia decyzji o dalszym losie zwierzęcia. Prawidłowe posługiwanie się instytucją czasowego odbioru zwierzęcia wymaga jednak dogłębnej znajomości przez organy wykonawcze gminy przepisów ustaw o ochronie zwierząt, ale także wiedzy w zakresie tego, czym może się ono przejawiać. Utożsamianie znęcania się nad zwierzęciem domowym wyłącznie z intencjonalnym zadawaniem mu bólu fizycznego lub cierpienia na skutek m.in. doprowadzenia go do odczuwania pragnienia czy głodu jest nieaktualne. Również niezaspokojenie podstawowych potrzeb zwierzęcia takich jak towarzyskość, zabawa, bliskość człowieka, warunków bytowania, odpowiedniej diety czy opieki w aspekcie zdrowia psychicznego jest źródłem bólu i cierpienia u zwierząt. W przypadku ich zaistnienia kompetentny organ gminy powinien podjąć stosowne działania z art. 7 u.o.z.

Failure to meet the basic needs of the pet as a premise for issuing a decision on its temporary collection. Case study

Abstract: Animal welfare is a value inscribed not only in national law, but also in EU law. According to Eurobarometer surveys, the welfare of domestic animals, led by dogs and cats, is especially important to Europeans. Keepers of pets are obliged to ensure respect, protection and care for them, as well as to treat them humbly, which is understood as treatment that takes into account the needs of the animal and ensures its care and protection. A particularly interesting example of caring for the well-being of pets is the case of the cat Wrocka, who, after being adopted by the Mayor of the City, lives in the town hall of the capital of Lower Silesia. Failure to provide the animal with basic needs is a premise for the executive body of the commune to issue a decision to temporarily take the animal away from its guardian.

Keywords: pet, administrative decision, animal welfare, Lower Silesia

Literatura

- EU Platform on Animal Welfare, *Guidelines on commercial movement of cats and dogs by land*, DOC/2020/12168, 2020.
- EU Platform on Animal Welfare, *Responsible cat breeding guidelines*, DOC/2020/11982 Rev1, 2020.
- Kuszelewicz K., *Ustawa o ochronie zwierząt. Komentarz*, WKP 2021.

Akty prawne

Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, sporządzony w Lizbonie dnia 13 grudnia 2007 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 203).

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 638).

Orzecznictwo

Wyrok SN z dnia 16 listopada 2009 r., V KK 187/09, LEX nr 553896.

Wyrok WSA w Gdańsku z dnia 6 lutego 2019 r., II SA/Gd 644/18, LEX nr 2621957.

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 20 października 2017 r., IV SA/Wa 55/17, LEX nr 2480338.

Wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 3 stycznia 2018 r., II SA/Wr 261/17, LEX nr 2450622.

Źródła internetowe

European Commission, *Animal welfare*, 07.12.2023, https://ec.europa.eu/food/animals/animal-welfare_en.

European Commission, *Attitudes of Europeans towards animal welfare*, 15.03.2016, <https://ec.europa.eu/COMMFfrontOffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/2096>.

Mróz A., *Imiona dla zwierząt – najładniejsze i najciekawsze imiona dla psa, kota, chomika, papugi i innych pupili*, <https://kobietamag.pl/imiona-dla-zwierzat/>.

The European Pet Food Industry, *Annual Report 2021*, https://fediaf.org/images/FINAL_FEDIAF_AR_2021.pdf.

The European Pet Food Industry, *Facts and Figures 2020 European Overview*, https://drive.google.com/file/d/1ER8F1E3gwX2g3Tl5aGpxPziCuyOj-1p_/view.

VetMed, *Otyłość u zwierząt domowych*, <https://www.vet-med.pl/57/otylosc-u-zwierzat-domowych>.

dr Małgorzata Kozłowska – adiunkt w Zakładzie Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Wrocławskiego. Swoje zainteresowania badawcze skupia wokół korupcji w administracji publicznej, zadań administracji świadczącej, pogranicza prawa administracyjnego oraz osobowego prawa administracyjnego. Wykonuje zawód adwokata, podejmuje działania faktyczne i edukacyjne na rzecz poprawy losu zwierząt.

dr Kamila Zarychta-Romanowska – pracuje w Parlamencie Europejskim jako doradca-ekspert prawny i polityczny w Delegacji Brytyjskiej w komisjach LIBE, JURI, DROI, REGI, TERR, ITRE, IMCO, SEDE, doradca prawny w kwestiach brexitu, ekspertka ds. proceduralno-politycznych i prawnych aspektów legislacji europejskiej, compliance, rozwoju regionalnego, funduszy europejskich, prawa karnego i antykorupcyjnym UE oraz europejskiego sądownictwa (PIF, OLAF, ECJ, ETPCz, EPPO), ekspert NATO.